

Stichting het Zeeuwse Landschap

Postbus 25
4450 AA Heinkenszand

Onderwerp	Zaaknummer	Behandeld door	Verzonden
Waterdunen - Grondoverdracht	104062		

Middelburg, 13 december 2022

Geachte heer

De afgelopen periode heeft in het teken gestaan van het komen tot afspraken tussen Provincie Zeeland (de "provincie") en Stichting het Zeeuwse Landschap ("HZL") om de natuurgronden in Waterdunen over te dragen. De waarde van deze grond is gebaseerd op een onafhankelijke taxatie en bepaald op € 1.000.000,-. Tussen de provincie en HZL is door middel van een briefwisseling overeenstemming hierover eerder vastgelegd. De afgelopen jaren is intensief samengewerkt aan de realisatie van het natuurgebied Waterdunen. Met de afronding van de werkzaamheden aan de recreatieve inrichting van het natuurgebied is nu het moment daar om de gronden over te dragen. In 2021 heeft het Didam-arrest uitgewezen dat, voordat de provincie de gronden kan verkopen, een mededeling tot voornemen van verkoop moet worden gedaan. Hiervoor is een publicatie opgesteld welke 13 juli jongleden is gepubliceerd. HZL wordt gezien als de enige serieuze gegadigde die in aanmerking komt voor de aankoop van de gronden, dit is middels de publicatie onderbouwd en bekend gemaakt. Er hebben zich naar aanleiding van de publicatie geen gegadigde partijen gemeld waarmee er nu kan worden over gegaan tot overdracht van de natuurgronden aan HZL. De inhoud van deze brief bevat de nadere (financiële) afspraken tussen de provincie en HZL die gekoppeld zijn aan de grondoverdracht van de natuurgronden in Waterdunen. Deze brief heeft als doel om de randvoorwaardelijke en financiële afspraken met elkaar vast te leggen.

Waterdunen biedt tegenwicht aan het verlies van leefgebied voor kustvogels als gevolg van het verdiepen en versmallen van de Westerschelde. Provincie Zeeland heeft de opgave om 600 hectare estuariene natuur te realiseren en heeft hiervoor met het Rijk convenantafspraken gemaakt ten aanzien van het Natuurpakket Westerschelde (NPW). Waterdunen zorgt voor 173 hectare aan gedempte estuariene natuur die meetellen in het NPW. De infrastructuur die daarvoor is aangelegd is van belang voor het herstel en de versterking van de estuariene natuur langs de Westerschelde. Waterdunen is sinds 24 september 2019 opgenomen in het Natuurnetwerk Zeeland. HZL als (toekomstig) beheerder heeft een verplichting om natuurbeheer uit te voeren gericht op de doelen uit het Natuurbeleidsplan en beheert daarmee de 173 hectare estuariene natuur die vanuit het Natuurpakket Westerschelde beoogd is.

Bij het natuurbeheer is HZL afhankelijk van de bediening van de Getijdenduiker door Waterschap Scheldestromen, waarvoor tussen Provincie Zeeland en Waterschap Scheldestromen afspraken zijn gemaakt over de optimalisatie van de werking en bediening van de Getijdenduiker conform het rapport van Royal Haskoning DHV (Waterdunen veilig en functioneel, december 2020). Waterdunen biedt een meerwaarde voor de regio doordat het gebied in hoge mate toegankelijk is gemaakt voor bezoekers.

Om de beheerkosten compleet en inzichtelijk in beeld te brengen is een beheerplan Waterdunen door ID Verde (2021) ("beheerplan") opgesteld dat de onderbouwing is voor de financiële afspraken. In het beheerplan is uiteen gezet wat de kosten zijn voor de verschillende beheeronderdelen in Waterdunen. De subsidie vanuit het Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL) die HZL voor Waterdunen kan aanvragen is voornamelijk bedoeld voor instandhouding en onderhoud van reguliere natuur. Waterdunen heeft een gedempt getij met een kunstmatig karakter dat afwijkt van andere natuurgebieden en een grotere beheerinspanning vraagt op onderdelen. Bij de grondoverdracht zijn in de akte van levering specifieke kwalitatieve verplichtingen alsmede een kettingsbeding opgenomen voor de instandhouding van Waterdunen. Voorafgaand hieraan zijn met Waterschap Scheldestromen aktes gesloten om de randvoorwaarden en instandhoudingsdoelstellingen van Waterdunen vast te leggen. Door deze bezwaring van de grond als gevolg van de NPW opgave en het kunstmatige karakter van het gebied, is geconcludeerd dat aanvullende financiële afspraken nodig zijn tussen de provincie en HZL.

De afgelopen periode hebben verschillende gesprekken plaatsgevonden tussen de provincie en HZL over deze aanvullende financiële afspraken. Hiervoor zijn de randvoorwaardelijke afspraken gemaakt dat:

- I. HZL en Provincie gezien de hoge ambities en het kunstmatige en dynamische karakter van het gebied minstens één keer per jaar op bestuurlijk niveau overleggen over hoe het beheer verloopt en wat de verwachte ontwikkelingen zijn.
- II. er financiële afspraken worden gemaakt met de bedoeling te komen tot een eenmalige vergoeding ten behoeve van ontwikkeling, beheer en onderhoud van Waterdunen ("eenmalige vergoeding") voor de komende 10 jaar vanaf het moment van grondoverdracht. HZL zal, voor die onderdelen waar de betreffende afspraken geen betrekking op hebben, gebruik kunnen (blijven) maken van bestaande erkende subsidieregelingen zoals SNL en eventueel de SKNL (Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap).
- III. HZL heeft op langere termijn, bijvoorbeeld bij de het eventueel moeten baggeren van de getijdengeulen die hun eigendom zijn, de mogelijkheid om hiervoor de SKNL te benutten.
- IV. Waterdunen een gebied is dat is bedoeld om bezoekers de vogels en het gebied van dicht bij te laten beleven. Dit is anders dan in andere gebieden die veel minder toegankelijk zijn. In Waterdunen is een infrastructuur aangelegd met kijkhutten en informatievoorziening. Hiervoor hebben de partijen in het gebied vooraf een communicatiestrategie opgesteld, waarin de pijlers die het verhaal van Waterdunen vertellen, zijn benoemd. Om bezoekers te informeren en enthousiasmeren is afgesproken vanaf 2023 extra inzet te plegen om gidsen, vrijwilligers en gastheren en -dames te werven, te binden en op te leiden. Hiervoor is door HZL een bijdrage gevraagd voor personele inzet voor de komende 6 jaar voor een totaalbedrag van €244.000,-.
- V. HZL instemt met het laten uitvoeren van een aantal (herstel)werkzaamheden in Waterdunen door de Provincie, namelijk:
 - a. herstel van stormschade, afslag bij bruggenhoofden in het getijdengebied;
 - b. de aanleg van een aansluiting van de voetgangersovergang bij het parkeerterrein aan de Puijendijk naar het recreatiepad, en;
 - c. een aanpassing aan de rand van Waterdunen als gevolg van het in de nabije toekomst aanwijzen van de kadastraal bepaalde rand als regionale kering door Provincie Zeeland.

De eenmalige vergoeding heeft betrekking op die onderdelen in het gebied waarvoor geen bijdrage vanuit de SNL beschikbaar wordt gesteld. Hiervoor is een staatssteuntoets uitgevoerd. Ten behoeve van de staatssteuntoets is een uitgebreide berekening opgesteld om aan te tonen dat de financiële bijdrage die HZL van de provincie ontvangt voor die onderdelen waar de afspraken betrekking op hebben, maximaal kostendekkend is en niet zal uitgaan boven de maximale steunbedragen op basis van het zesde en zevende lid van artikel 53 AGVV. Een verdere toelichting op het staatsteunkader voor de afspraken tussen HZL en de provincie staat verderop in de brief vermeld.

De volgende (financiële) afspraken zijn tussen HZL en Provincie Zeeland gemaakt (alle bedragen inclusief eventuele BTW):

- I. Ten behoeve van de monitoring van de inlaatkreek (inclusief klein onderhoud), de zandvang en getijdengeulen (allen gelegen in het grondgebied dat aan HZL wordt overgedragen) is op basis van het beheerplan een eenmalige vergoeding ad €256.731,55,- afgesproken. Waarbij voor het legen van de zandvang een bijdrage van €687.206,30 overeen is gekomen. Bij de berekening van beide bijdragen is rekening gehouden met indexatie en de benodigde personele inzet van HZL.
- II. Om de vogeleilanden de komende periode schoon en op orde te houden zoals vanuit de NPW doelstellingen is bedoeld en beoogd, is een aanvullende eenmalige vergoeding van €557,967,04

- overeen gekomen. Ook deze financiële afspraak is gebaseerd op het beheerplan, is geïndexeerd en bevat ook inzet van personeel van HZL.
- III. In 2016 is een bijdrage toegezegd van € 200.000,- voor de ontwikkeling van een grote kijkhut als onderdeel van 'Welkom in Waterdunen'. Dit is een nog te ontwikkelen ontvangstlocatie bij de entree aan de Puijendijk die onderdeel uitmaakt van de totaalafpraak dat HZL de kijkhutten in Waterdunen zal ontwikkelen. Deze werkzaamheden waren eerder onderdeel van de grondexploitatie Waterdunen. Daarnaast is in 2016 een bijdrage van € 200.000,- voor de ontwikkeling van de speelnatuur toegezegd als onderdeel van 'Welkom in Waterdunen'. In 2023 zal de ontwikkeling van 'Welkom in Waterdunen' worden opgepakt, met een verwachte realisatie in 2024. Gezien de lange looptijd van het project zijn de bijdragen geïndexeerd. Dit betekent dat de totale bijdrage voor Welkom in Waterdunen € 450.464,97 bedraagt.

Een overzicht van de financiële bijdrage is opgenomen in de bijlage bij deze brief (Bijlage 1). Bij de grondoverdracht zal de provincie een bedrag van € 1.000.000,- van HZL ontvangen.

HZL zal een factuur opstellen, met aparte vermelding van eventuele BTW, voor een bedrag van € 1.952.370,00 (incl. BTW) ten behoeve van de gemaakte financiële afspraken. Deze factuur zal na de grondoverdracht voldaan worden.

Uitzondering vormt de bijdrage voor de opleiding van gidsen. Deze zal via de IKS systematiek over een periode van 6 jaar, van 2023 tot en met 2028, beschikbaar worden gesteld. Hiervoor kan HZL jaarlijks een subsidieverzoek indienen. Middels dit subsidieverzoek worden de prestatieafspraken voor 2023 en later afgestemd.

Staatssteun

Omdat niet kan worden uitgesloten dat de in het kader van de grondoverdracht met HZL afgesproken compensatie voor de kosten van beheer en onderhoud en verdere ontwikkeling ('Welkom in Waterdunen') van het gebied als staatssteun kwalificeert in de zin van artikel 107 e.v. van het Europees Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, doet de provincie zekerheidshalve een beroep op een binnen het staatssteunrecht bestaande vrijstelling van de aanmeldverplichting ex artikel 108 lid 3 VWEU.

Daarbij is de provincie van oordeel dat deze steun op geoorloofde wijze kan worden verleend onder toepassing van artikel 53 van de Verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard ((PbEU L 187 van 26 juni 2014), die voor het laatst is gewijzigd bij Verordening (EU) nr. 2021/1237 (hierna: AGVV)). Dit brengt met zich mee dat de steun dient te voldoen aan de algemene voorwaarden in hoofdstuk I van de AGVV en aan de specifieke voorwaarden van artikel 53 van de AGVV.

Artikel 53 AGVV ziet (onder meer) op steun voor instandhouding van natuurerfgoed. Steun kan worden toegekend voor de instandhouding van natuurerfgoed indien dit door de bevoegde overheidsinstanties van een lidstaat formeel is erkend als natuurerfgoed. De provincie heeft op 24 september 2019 besloten het gebied Waterdunen te begrenzen als bestaande natuur binnen het Natuurnetwerk Nederland, waarmee aan deze voorwaarde is voldaan. De provincie beschouwt en merkt Waterdunen hiermee dan ook aan als natuurerfgoed als bedoeld in artikel 53, tweede lid, onder b, van de AGVV.

Op grond van artikel 53 AGVV kan steun de vorm hebben van investeringssteun en exploitatiesteun. Op basis van de door Fakton Valuation opgestelde berekening heeft de provincie vastgesteld dat de kosten passen binnen de op grond van het vierde en vijfde lid van artikel 53 AGVV in aanmerking komende kosten voor investeringssteun resp. exploitatiesteun. Uit de door Fakton Valuation opgestelde en overgelegde berekening blijkt dat de in het kader van de grondoverdracht met HZL afgesproken bedragen ter compensatie voor de kosten van beheer en onderhoud van het gebied niet uitgaan boven de maximale steunbedragen op basis van het zesde en zevende lid van artikel 53 AGVV.

Teneinde overcompensatie te voorkomen, spreken partijen af dat na ommekomst van de periode waarop de steun ziet, zijnde 10 jaar na grondoverdracht, welke nu is voorzien op 19 december 2022, HZL een schriftelijke verantwoording zal verstrekken aan de provincie waarin zij aantoont wat de daadwerkelijk gemaakte en in het kader van deze steunverlening in aanmerking komende kosten zijn, gestaafd met bewijsstukken die duidelijk, gespecificeerd en actueel zijn. Dit dient binnen 1 jaar na afloop van boekjaar 2032 plaats te vinden. HZL overlegt daarbij opnieuw een berekening op basis waarvan gecontroleerd kan worden of de in het kader van de grondoverdracht met HZL afgesproken bedragen ter compensatie voor de kosten van beheer en onderhoud en verdere ontwikkeling van het

gebied niet uitgaan boven de maximale steunbedragen op basis van het zesde en zevende lid van artikel 53 AGVV. Voor zover er alsdan sprake blijkt van overcompensatie, vordert de provincie het teveel ontvangen steunbedrag terug. In de tussentijd zal jaarlijks, binnen 6 maanden na afloop van desbetreffend boekjaar, door HZL een schriftelijke verantwoording afgelegd worden over de voortgang. Dit betreft een verantwoording op hoofdlijnen waarin gereflecteerd wordt of de werkzaamheden zoals gepland verlopen en waarbij de belangrijkste ontwikkelingen en eventuele afwijkingen gedeeld worden. Eventuele wijzigingen in de uitgaven kunnen zo tijdig gesignaleerd worden en indien nodig besproken worden in het bestuurlijke overleg.

Nu in het project, naast de overeengekomen vergoedingen, mogelijk ook andere publieke financiering is voorzien, vraagt de provincie HZL expliciet aandacht te hebben voor de regels inzake cumulering in artikel 8 van de AGVV. In ieder geval heeft de provincie met het oog hierop met HZL de afspraak gemaakt dat voor de kosten die de provincie in dit verband aan HZL vergoed, niet tevens een aanvraag op grond van de vigerende SNL of eventueel SKNL wordt gedaan.

De provincie zal deze steunverlening uiterlijk binnen 20 werkdagen na de inwerkingtreding (d.i. het moment van schriftelijke instemming met de afspraken zoals verwoord in deze brief en bijlage) ter kennisgeving aanbieden aan de Europese Commissie. De Europese Commissie kan vragen stellen naar aanleiding van de kennisgeving. Dit kan mogelijk tot gevolg hebben dat de Europese Commissie alsnog van oordeel is dat onderhavige steun niet onder de AGVV valt. Dit kan tot gevolg hebben dat de steun moet worden teruggevorderd.

De steun wordt aan HZL verleend onder de voorwaarde dat er tegen HZL geen bevel tot terugvordering uitstaat ingevolge een eerder besluit van de Europese Commissie waarbij de steun onrechtmatig en onverenigbaar met de interne markt is verklaard.

HZL kwalificeert niet als onderneming in moeilijkheden als bedoeld in de AGVV. In het kader van transparantieverplichtingen zal de provincie deze steunverlening op internet publiceren.

Wij verzoek u per ommegaande, uiterlijk donderdag 15 december 2022, schriftelijk in te stemmen met deze brief. Uw schriftelijke instemming tezamen met deze brief worden bijlagen van de akte van levering en daarmee onderdeel van de akte. Het ondertekenen van de akte van levering is gepland op 19 december as. op Hof Waterdunen in het Kustlaboratorium te Breskens.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten,

Drs. J.M.M. Polman, voorzitter

A.W. Smit, secretaris

Bijlagen:

1. Tabel met financieel overzicht

U wordt verzocht om in uw correspondentie steeds het zaaknummer te vermelden.